

Det här verket har digitaliserats vid Göteborgs universitetsbibliotek och är fritt att använda. Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den OCR-tolkade texten kan innehålla fel och därför bör man visuellt jämföra med verkets bilder för att avgöra vad som är riktigt.

This work has been digitized at Gothenburg University Library and is free to use. All printed texts have been OCR-processed and converted to machine readable text. This means that you can search and copy text from the document. Some early printed books are hard to OCR-process correctly and the text may contain errors, so one should always visually compare it with the images to determine what is correct.

Stockholm. Gernandts Boktr.-Akteb.

N:r 30 (240)

Fredagen den 22 juli 1892.

5:te årg.

Prenumerationspris pr år:
Idun med Modetidning och
koloreerade planscher kr. 8:—
Idun m. Modet. utan kol. pl. 6: 50
Idun ensam 4:—

Byrå:
Klara v. Kyrkogata 7, 2 tr.
(Aftonbladets nya hus.)
Prenumer. sker i landsorten å post-
anstalt, i Stockholm hos redaktionen.

Redaktör och utgifvare:
FRITHIOF HELLBERG.
Träffas å byrån kl. 12—1.
Allm. Telef. 61 47.

Utgifningstid:
hvarje helgfri fredag
Lösnummerspris 15 öre
(vid kompletteringar).

Annonspris:
35 öre pr nonpareillerad.
För »Platssökande» o. »Lediga platser»
25 öre för hvarje påbörjad total stafv.
Utländska annons. 70 öre pr nonp.-rad.

Augusta Björkenstam, född von Schwerin.

Vår tid kan med skäl kallas ett specialismens tidehvarf. Eminent insikter och djupaste okunnighet, lysande egenskaper och i ögonen fallande brister finna vi oftast parade hos samma individer och icke minst bland de storheter, som inom samhällena göra sig mest bemärkta. Det är, som skulle kraften icke räcka till för att fylla en *hel* plats, synvidden vara för inskränkt för att gifva uppfattning åt mer än *en* sida af lifvets kraf och tankarne för stora för att lämna plats åt de små.

Huru önskvärd en dylik specialuppföstran än i många fall kan vara, torde det väl knappast kunna förnekas, att den ofta, i synnerhet inom den kvinnliga världen, skapar förhållanden, hvilka blifva till föga gagn såväl för samhället som familjen.

När det därför någon gång händer, att en personlighet framträder, som genom ett helt lifs verksamhet offentligent nedlägger en protest mot denna ensidighet och genom resultatet af sitt arbete visar, att energi, omtanke och trägen flit

äfvén på hvardagslifvets område kunna skapa verk, i värde motsvarande dem, som mera bemärkta verksamhetsfält förete, då anse vi det som en kär plikt att för Iduns läsarinor teckna dennas bild.

Grefvinnan *Hedvig Augusta Amalia Björkenstam* föddes den 3 dec. 1829 i Stockholm och var således vid sin död, den 10 juli, icke fullt 63 år gammal.

Dotter till framlidne öfversten vid Svea lifgarde, adjutanten hos konung Oskar I, greve Philip von Schwerin och hans maka Charlotte född Liljenerantz, åtnjöt hon under barndomen en synnerligen vårdad uppföstran, som icke endast gick ut på danandet af sällskapliga talanger, utan äfvén, och detta i vida högre grad, på bildandet af de egenskaper, som inom det husliga lifvet utgöra en kvinnas största pryd-
nad.

Hon visste ock att i föräldrahemmet draga den största fördel af den moderliga ledningen, föga anande, att denna uppföstran, däri noggrannhet och punktlighet spelade en framstående roll, en gång skulle blifva den

Bedöm en människas kraft efter de lidelser hon kufvar, ej efter dem, af hvilka hon behärskas.

F. ROBERTSON.

grundsten, hvarpå hela hennes framtid skulle uppbyggas.

År 1857 gift med f. d. ryttmästaren vid Lifregementets dragonkår Fredrik August Björkenstam fick hon nu på egen hand öfvertaga ledningen af en större landthushållning och nedlade härvid all den energi, hvaraf hon var i besittning. Att öfverlåta åt lejda händer de plikter, som hvilade på en husmoder, var för henne en obekant sak. »Själft gjort är bäst gjort», var då liksom senare hennes valspråk. Främst i spetsen, då det gällde arbetet, fordrade hon mera af sig själf än af andra. Ingen enskildhet i den stora hushållningen undgick hennes uppmärksamhet. Vare sig det gällde skafferi, mjölkammaren, vedleveransen eller dylikt, var hon ständigt på sin plats.

Det var dock först 1872, sedan hon den 17 maj blifvit änka, som hennes verksamhet trädde fram för offentlighetens ögon. Hennes make hade genom affärsförluster förlorat hela sin förmögenhet och några år före sin död måst lämna sitt landbruk och flytta till Upsala. Vid hans frånfalle var därför änkan hänvisad till den obetydliga pensionen, långt ifrån tillräcklig för hennes och sonens uppehälle, hvilken senares uppfostran hon betraktade som en af sina käraste uppgifter.

Men grefvinnan Björkenstam stod icke rädlös. Utan att hon någonsin, så vidt vi veta, hade besökt främmande länder och personligen inhämtat kännedom om där rådande seder och bruk, upptäckte hennes klara blick snabbt de brister, som vidlåde många af våra förhållanden här hemma, och hon riktade i synnerhet sin uppmärksamhet på allt sådant, som i hemmet kunde underlätta arbetet och inbespara tid. Att adressaterna således själfva behöfde afhämta de försändelser, hvilka anlände med järnvägen som ilgods, föreföll henne med rätta som en oegentlighet. Hon ingaf därför en ansökan till järnvägsstyrelsen att mot en bestämd, mycket lågt tilltagen taxa få till adressaterna hemförs till Stockholm ankommande ilgods, och denna begäran beviljades år 1875.

Men huru fullgöra denna sin skyldighet? Detta var en fråga, som i brist på rörelsekapital icke var bland de lättaste. Men äfven denna fann sin lösning. Bland svårigheterna var ordnandet af den nödiga arbetshjälpen icke den minsta, då omfånget af ilgodsutforslingen vid skilda tider var högst olika och tillräckligt manskap ständigt måste finnas till hands, då så behöfdes. Med vederbörligt tillstånd från öfverståthållareämbetet grundades då år 1877 »Stockholms Expressbyrå» med hufvudsakligt syfte att göra de krafter inkomstbringande, hvilka måste hållas i reserv för ilgodsbefordringen. Expressbyråns förnämsta uppgift blef till en början endast smärre budskickningar och andra mindre förtroendeuppdrag, men så småningom utsträcktes verksamheten äfven till godstransporter och flyttningar.

Det var dock ingen lätt sak att på ett tillfylllestgörande sätt tillfredsställa allmänhetens och järnvägens fordringar. Ingen materiel fanns och inga pengar att anskaffa sådan för. De ringa inkomster, som ilgodset då lämnade, räckte knappt till för de löpande utgifterna;

något kapital kunde således icke hopsamlas. Värst var det under jularna, då både släd- och hjulmateriel måste finnas i beredskap, allt efter väderlekens växlingar. Men landthushållningens erfarenheter kommo till nytta. På Expressbyråns timrades och snickrades af vana slöjddkarlar under grefvinns egen ledning, och med små medel fylldes ändock till sist behöfven.

Om någon under dagarna före julen tidigt på morgonen tillfälligtvis haft sina vägar förbi Centralstationen, skulle han där blifvit vittne till en verksamhet, en yrande brådska, som säkerligen skulle hafva väckt både hans förvåning och beundran. Och midt ibland denna skara af arbetare, hästar och kärror skulle han hafva sett en högre kvinna, som med den yttersta liflighet öfvervakade det hela. Det var chefen för Expressbyråns, som enligt sitt valspråk »själft gjort är bäst gjort» påskyndade och ledde utforslingen af de på så många håll efterlängtrade julklapparna.

För hvarje år gjordes nya förbättringar, och äfven smärre hopsparingar kunde göras, detta senare dock endast med de största inskränkingar för ägarens personliga del. Med dessa medel i förening med en sparsamt använd kredit kunde affären så småningom väsentligen utvidgas, ty för en personlighet som grefvinnan Björkenstam var det otänkbart att stå stilla på samma ställe och nöja sig med redan vunna resultat. Hennes tankar riktade sig nu på att lämpligt ordna införseln af landtmannaprodukter till hufvudstaden, ett företag som, ehuru det icke blef Expressbyråns gifvet att till sin påtänkta utsträckning realisera det, dock blef upphovet till flerfaldiga affärer med enahanda uppgift.

Bland de olika grenarne af denna verksamhet förtjänar *mjölkförsäljningen* ett särskildt omnämnande. Denna hade förut inom Stockholm tillgått på så sätt, att mejerierna insände sin mjölk med de olika samfärdsmedel, som stodo dem till buds, och tillhandahöllo allmänheten varan på gator och torg. Att ett dylikt försäljningssätt menligt inverkade på mjölkens beskaffenhet låg i öppen dag, fast ingen kommit att fästa uppmärksamheten därvid. Kontrakt uppgjordes nu i stället med mejerier i närheten af Stockholm att dagligen leverera sin mjölk till Expressbyråns, som sedan åtog sig att utforsla den till konsumenternas hem. En särskild afdelning inrättades för denna branch. Mjölk skummales, smör kärnades, särskilda vagnar med iskylningsapparater anordnades, och länge dröjde det ej, förrän allmänheten i stor utsträckning begagnade sig af de sålunda erbjudna fördelarna. Stundom räckte dock icke den inkomna mjölken till för att fullgöra åtagna leveranser, och biträdena måste då utskickas på landet och där för tillfället uppköpa all den mjölk, som de kunde komma öfver, ofta i småposter och till fabelaktiga priser. Ett gjordt aftal finge icke brytas, äfven om det skulle vara förenadt med dryga förluster. På så sätt fortsattes en följd af år, men flere konkurrenter uppstodo, och Expressbyråns utvecklade sig på andra områden, så att krafterna hade svårt att räcka till för allt och denna afdelning till sist nedlades.

Att här följa gången af Expressbyråns ut-

veckling till nuvarande tid skulle blifva för vidlyftigt, må det därför endast vara sagdt, att med samma kraft som affären börjades, fortsattes den intill innehafvarinnans död. Under de senare åren har dess verksamhet äfven sträckts utom Stockholms område, så att densamma omfattat långväga flyttningar, möbeltransporter och emballeringar i landsorten.

Äfven ingick grefvinnan Björkenstam förbindelser med de förnämsta utländska transportaffärer för befordrandet af möbler till och från utlandet. Expressbyråns vidsträckta verksamhet fortsattes efter moderns död under sonens — löjtnant F. Björkenstams — ledning.

* * *

För att rätt uppfatta och bedöma en karaktär som grefvinnan Björkenstams, behöfves en mer än vanlig kännedom om hela utvecklingen af hennes personlighet. Få människor ha därför blifvit så olika bedömda som hon; ofta nog blef hon hårdast dömd af sin närmaste och dagliga omgifning, hvilken mätte henne efter vanlig måttstock och lätt kom att främst framhålla hennes brister och fel. Att sådana funnits, skulle vara orätt att förneka, men dessa voro skapade af de förhållanden, under hvilka hon lefvat. Af naturen liflig och energisk, hänvisades hon tidigt åt egna krafter. Det gällde för henne att bryta sig en väg framåt, och hon valde den mest obanade. Bemött af sina ståndsförändrar med hån och beklaganden, af sina medarbetare med en viss öfverlägsenhet — ty hon var ju en svag kvinna — omgifven af personer, som mera arbetade för egna intressen än för hennes, och hvilka spanade efter första lägliga tillfälle att för sin egen vinnings skull omutet göra hennes sträfvanden, kom hon så småningom att behärskas af ett visst misstroende och ett starkt vidhållande vid egna åsikter, som ofta nog gjorde, att hon mot sin vilja stötte människor ifrån sig och skapade sig ovänner. Inom sin affär fordrade hon en obetingad lydnad, allt skulle gå på klockslaget, ingen man finge gå sysslolös. Oordning och liknöjdhet hatade hon. Som i en landthushållning, skulle allt arbete på förhand beräknas, hvarje sak, äfven den enklaste, finnas på sin plats, och intet damkorn finge störa den behagliga anblicken, då man inträdde i byråns lokaler. Att detta ordningssinne var obekvämt för många och hennes anspråk på arbetarne ofta felaktigt bedömdes som småsinne, är ju icke oförklarligt, men utan denna stränga ordning skulle Expressbyråns aldrig hafva nått den utveckling den nu äger.

Grefvinnan Björkenstam har nu emellertid för alltid slutat sin verksamhet. Må bristerna därför vara glömda och minnet af hvad hon med en för en kvinna sällsynt energi uträttat framträda så mycket klarare, för svenska kvinnor ett manande exempel till efterföljd.

Arbetet, hur anspråkslöst det än kan förefalla, är en ära, och större är den, vid hvars grift man kan säga, att hon hela sitt lif ärligt och redbart sträfvat, än den som med ärfda rikedomar föga uträttat.

Gelo.

Min hembygds mö.

*Du är min längtans mö, du unga,
som vandrar där i skog och mark
med rika flåtor, blonda, tunga
och skuldran bred och armen stark.
Jag mot dig lett i vårens dagar,
när häggens knopp i blomma sprang
och ifrån gröna beteshagar
den första skällans pingel klang.*

*Du kom. Det var, som kring dig dröjde
en doft af stilla helgdagsfred
från skog, där hasselns hängen böjde
sig smidigt öfver mossan ned,
där björkens saf ur barken trängde
i hvita, klara droppar fram
och markens fina doft sig mängde
med doft från kådig furas stam.*

*Jag sett dig, när i julidagen
du öfver ängen lutad skred,
där gräset föll för lieslagen
i jämna, räta skårar ned.
Ditt linne hvitt i solen blänkte,
men brunt var armens nakna hull,
och öfver blonda håret stänkte
den gyllne dagern allt sitt gull.*

*Men hälst jag minns dig, när till dansen
i söndagskväll du lekfull gick,
inunder långa ögonfransen
den log så varm, din blåa blick.
Längs skogens gångstig, öfverspunnen
med spindelns nät, din väg du tog,
när solens sista glöd, förbrunnen,
i västerns matta rodnad dog...*

*Min hembygds ungmö, vän och fager,
med blonda flåtors rikedom,
till dig i kvällen min längtan drager
utöfver skog och ängars blom. —
Jag ser dig stå i veka drömmar
med armen stödd mot trädgårdsgrind,
i svalkad luft jasmindoft strömmar,
och sakta susar gårdens lind.*

Emil Kléen.

De hemlösa.

Ett ord till svenska mödrar.

Ett fält, där kvinnorna kunna och borde göra något, och som ligger öppet för en hvar, som fått syn på sakens vikt och verkligen vill offra något för det allmänna bästa, är denna skara af unga män, såsom extra ordinarier, kontorister, studerande, handelsbokhållare och så vidare, som gå hemlösa i våra städer, vid våra järnvägar, bruk etc., och som äro hänvisade, ja, som drivas att söka sin umgängelse och sin förlustelse på kaféer, i

cigarbutiker och källare och hvad de nu allt heta dessa ställen, som göras så förföriska som möjligt för att dess säkrare draga offren till sig.

Man hör så ofta hårdt och kallt dömas: »De och de unge männen sitta till sent på nätterna och dricka och — — hvad de för öfrigt kunna taga sig till!»

Det kan ej skada, att du söker taga reda därpå, men icke för att döma dem, men för att en gång klart inse, att här finnes ett gräns-löst ondt, som kräver hjälp, och att ingen har rätt att draga sig undan helt egoistiskt inom sitt lilla skal, därför att det en gång i tiden proklamerats: »Kvinnan skall icke bekymra sig om annat än sitt hem, man och barn!»

Jag har hört en ung man vid järnvägen klaga: »Det är omöjligt att behålla sig ren och oförderfvad vid järnvägen.» Och likadant är det öfver allt, där en mängd unga karlar äro tillsamman utan familjelif och utan tillfällen till några bättre och förädlade tidsfördrif. Ty glöm icke, att den unga människan ej endast kan nöja sig med att arbeta, hon har behof af att vara glad, att lätta på vingarna och röra sig i frihet och ungdomsglädje.

Men har hon nu icke tillfälle till sådan af oskyldigt och verkligt vederkvickande slag, nåväl, då mättar hon sig af det som finnes, och hvem kan förebrå henne därför! Åtminstone icke de, som ej räckt ut ett finger för att hjälpa henne i striden!

Ty säg själf, hvad tror du, att man skulle göra, om man liksom mången ung man hade ett litet ensamt och kulet ungarbarnsrum, utan vana vid något slags handarbete, som kan skingra en ensam stund, utan någon slags trefnad, som kan fasta vid hemmet, utan vana ens vid hemlif. Ty i de flesta fall blefvo dessa unga män som gossar skickade ur hemmet i skolan vid så tidiga år, att de ännu ej hade lärt sig behaget af ett sådant. Hvad skola de göra? Man får ej begära för mycket, ej att skörda, där man icke sätt!

Skulle ej här nu vara ett fält för kvinnan? Skulle ej du, moder, som kanske har egna söner att släppa ut i den snärjande världen, vilja tänka på att göra något för andras söner? Det komme på ett eller annat sätt dina egna tillgodo, ty det är ett löfte, som säger: »Hvad I hafven gjort en af dessa minsta mina bröder, det hafven I ock gjort mig!» Den, som gjort detta löfte, honorerar alltid sina skulder.

Hvad skulle då kvinnan kunna göra vid detta? Jo, öppna sitt hjärta och sitt hem för dessa hemlösa, som i brist på bättre söka sina nöjen utom hus. Och äfven om de genom vana helst trifvas utomhus, sök att locka dem till ditt hem genom att göra det så behagligt, fritt och otvunget som möjligt!

»Det blir för dyrt,» klagat mången, som tror sig hafva vilja. Men hvad är det som hindrar att hafva det så enkelt som möjligt? Icke ligga lyckan och trefnaden uti att hafva allting så elegant. Om man intresserar sig för högre saker än bobag, mat och kläder, kan man trifvas i de enklaste förhållanden, det är blott i brist på högre intressen man med hela sin varelse vänder sig efter sådana yttre saker. Tror du icke, att dina egna barn skulle vinna därpå, att de finge uppväxa i enkelhet? Ingen vet, hur deras lif kommer att gestalta sig, och om de komma i tillfälle att genom eget arbete i framtiden förskaffa sig den komfort, de vant sig vid i föräldrahemmet. Skola de kanske annars en gång tillgripa medel att tillfredsställa öfverförfinade

vanor, som de just lärt sig början till i föräldrahemmet, medel, för hvilka hvarje fader och moder bäfva och hvarpå man sett många, ack, hur många sorgliga exempel!

Om hvar och en sökte draga de unga männen inom sin krets till sitt hem, ordnade vissa enkla hvardagsaftnar med litet god läsning, musik, sång, lekar, dans efter tycke, smak och tillfälle och med enkel, billig traktering, utan pretention, och dessa aftnar ginge i tur inom familjerna, icke skulle väl detta bli så dyrbart? Det blefve litet besvärligt, men för den goda sakens skull...

Och de unga flickorna, som nu kanske drömma bort sin tid vid romanerna eller ägna sina flesta tankar åt att skaffa sig eleganta, klädsamma toaletter, de finge bestämt ett värdigare mål för sin sträfvan, om de visades på sin plikt att, äfven de, bidraga att med ett vänligt, gladt tillmötesgående söka förmå de försagda, blyga och vid hemlif ovana till deltagande och ej såsom nu så ofta helt förnämt och stelt gå förbi dem, som ej genom utseende, sätt eller dylika yttre företräden »slå an» på dem.

Omvexlande med dessa »familjeaftnar» kunde ju äfven ordnas några enklare tillställningar på lämplig offentlig lokal, där personer ur skilda kotterier kunde sammanträffa, och där de finge komma underfund med, att vi dock äro människor litet hvar, äfven om vi af omständigheter, hvaröfver vi ej själfva rådt, blifvit ställda på skilda platser i samhället. Och därvidlag tillkommer det dem, som bättre förstå, och som äro mest bildade till hjärta och sinne, att taga första steget.

Hur går det nu i dess ställe gemenligen till? Jo, familjerna sluta sig svartsjukt inom sig själfva; ämbetsmännen göra en eller ett par stora bjudningar för sina underordnade tjänstemän, vid hvilka det blott lägges an på mat och dryck, och så hafva de gjort nog, tycka de. Personer, som behöfva biträden inom sina affärer, betala för dem på källare för att slippa besväret och »obehaget» att hafva dem inom sina hem och göra sig ej ens mödan att en eller annan gång bjuda dem inom familjen. Och ändå äro alla af deras egen samhällsklass och dessutom medmänskors, som ha rättighet till sina likars deltagande och handräckning, där så behöfs!

Ty glöm icke, att människosläktet är ett organiskt helt. Vi äro lemmar i en kropp, och där någon lem lider eller ej tillgodoses, där lida de andra direkt eller indirekt med. Detta är en sanning lika väl som att hvar och en står för sig i fråga om sitt ansvar och sina plikter mot sina medmänniskor.

En moder.

Hvem liknar han?

Af Julius Weil.

»Kära lilla mamma!

Hvad skall du egentligen tro om mig? Ännu kan jag inte sända dig någon fotografi af vår lille pys! Jag är otröstlig, men det är inte mitt fel, lilla mamma — det är omöjligt att få honom att sitta stilla. I går voro vi, pappa, mamma och barnjungfrun, för tredje gången hos fotografen. En half timme pinade sig den arme mannen, eggad af våra böner, löften och hotelser, för att få honom att vara stilla ett ögonblick — förgäfvets. Till sist stängde den förnämade konstnären igen sin kamera och drog sig under allehanda utgjutelser tillbaka

in i sin mörka kammare. En så omöjlig pojke hade han aldrig förr haft göra med! Skamflata lämnade vi ateliern, ty det är ju på föräldrarna, som skulden faller — och vår »omöjliga» herr son sprang triumferande ut och hade så när ramlat utför en trappa på sexton steg. Naturligtvis gjorde hans pappa mig efteråt häftiga förebräelser. Jag skulle bevaras väl bära skulden för hela skandalen — liksom om inte pojken vore honom upp i dagen.

Du kan inte göra dig något begrepp därom kära mamma! Det är nästan komiskt, hur en man i sina bästa år och ett barn på knappa tre kunna likna hvarandra så på pricken. Precis så måste Rudolfs pappa ha sett ut, då han själf spatserade omkring i världen i kolt och knäbyxor! Själf påstår han visserligen, att han skall ha varit så fasligt städad, när han var liten, men jag har all anledning att anta, att det hänger annorlunda ihop! Från hvem skulle pojken ha ärfat alla dessa tjuvpojkestreck om inte från fadern? Du skulle bara se, lilla mamma, när han spatserar omkring i rummen med fars hatt på hufvudet och fars långa promenadkäpp släpande efter sig! Precis samma gungning på knäna, näsan i vädret och — tänk dig, precis som pappa med venstra handen bak på ryggen — det är för komiskt.

Och hans karatär, hans ansikte, ögonen, allt är ackurat som hos fadern. Får han bara hållas, så är han visserligen rar, och man kan få honom till hvad som helst (alldeles som en viss annan!). Men sker inte så, då darrar allt för hans vrede (äterigen som för en viss annan!). Resultatet är, att jag har två tyranner i stället för en.

Nu vet du, kära mamma, hur ditt barbar Rudolf ser ut. Tills vidare får du lof att nöja dig med denna bild, tills vi en gång lyckas att fästa hans drag på fotografens plåt. Så mycket är säkert: det är en söt, rar, praktig liten odåga — liksom hans äldre afbild, som just står bakom mig och skyndar på, hvarför jag måste sluta med tusen hälsningar till dig och pappa.

Er trofasta dotter
Vivi.

Förtal, kära mamma, idel förtal! För att han är en odåga, skall han strax likna mig! Tro mig, men förråd mig inte, kära mamma — han har rakt ingenting, som påminner om hans pappa, han har allting efter sin förtjusande mamma. Vill du beundra Vivis förtrollande, med tusen strålar spelande ögon för andra gången, så se på ditt barnbarn Rudolf. Vill du veta, hur hans hår ser ut, så tänk på Vivi; hans mun, näsa (tänk om den liknade min!), anletsdrag, kort sagdt allt, som gör, att en människa är vacker, har han ärfat efter en viss dam — naturligtvis här omdanadt till det manliga, kraftiga, energiska... Om hans karaktär vill jag alls inte yttra mig. Du känner din dotter Vivi allt för väl, för att du inte skulle veta, hvad du kan vänta af din dotterson. Hans hjärta är hans mors hjärta, liksom hans ansikte bär hennes drag. Och det är väl, att så är! Det skulle vara illa, om alla pojkar liknade sina fäder. Vivi kallar honom en tyrann — hvarför inte lika gärna en österländsk despot? När man till den grad skämmer bort ett barn, som din dotter Vivi har skämt bort min son, så skulle bemälda unge herre vara ett underbarn, om han inte blefve litet yr och besvärlig. Att han protesterar mot att bli fotograferad, finner jag alldeles i sin ordning. Han anar, att porträttet endast skulle kunna ge en bristfällig, yttre bild af hans personlighet. Och du, kära mamma, kan inte sakna en sådan,

när jag nu skildrat vår pys, som han går och står. Med hjärtliga hälsningar till pappa
din tillgifne son
Rudolf.

* * *

»Kära Vivi! Käre Rudolf!

Barn, hvad ha ni nu stökat till! Mamma är alldeles utom sig! Hon vet nu rakt inte, hvad hon skall tro om sin käre dotterson Rudolf: om det är en blond engel eller ett litet svart troll. Edra motsägende beskrifningar ha gjort henne alldeles vimmelkantig. Den bild vi ha kunnat få ut ur edra skildringar ter sig ungefär så:

Rudolf är en spädbyggd pojke med kraftiga lemmar. Hans spinkiga lekamen har fylliga former, och hans mörka, gnistrande ögon stråla af en mild blå glans. På ett kantigt hufvud, som har ett blidt, kvinnligt utseende, men dock af fast karatär tack vare en lång liten upp-näsa, borstar sig ett kort mörkt hår, medan blonda lockar falla ned öfver hans klara panna. Hans mun är så liten, att man kan täcka öfver den med ett knappnålshufvud, och dock kan en vagn köra in och vända — hästar och kusk inbegripna! Rudolf är medgörlig, men nyckfull och envis och alltid vid godt humör. Han lyder snällt, och när man säger något åt honom, gör han alltid tvärtom. Oaktadt han är så ung, är han kritiskt anlagd, men af eftertanke. har han ej ett spår. Nog af, han liknar på pricken sin far, men är för öfrigt modern upp i dagen.

Om ni kände en mormors känslor, kunde ni förstå, att det inte kan vara henne likgiltigt, att hennes barnbarn utmålas som ett vidunderligt dubbelväsen. Er mor har därför fattat det beslutet att själf ta gossen i betraktande med sina mormoderliga ögon och själf i sista instans afgöra saken. Förbered er nu på att ta emot henne med aftontåget i morgon. I förväg sänder jag min kyss till min Proteusdotterson Rudolf II.

Farfar.

* * *

»Min käre Anton!

Blott en kort rad, att jag lyckligt och väl är anländ. Det är en präktig pojke, men båda två ha orätt. Inte ett spår likhet med fadern och ännu mindre med modern. Det är dig han liknar upp i dagen, kära gubbe! Farfar från topp till tål! Nu inse vi det alla. Mera i morgon!

Din
Louise.

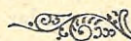
P. S. Se till, att Emma hushållar ordentligt; hon är gärna litet slösaktig af sig, när jag inte är öfver henne.

* * *

Telegram:

Hvem liknar han nu? Måste själf öfvertygas.
Kommer iafon.

Farfar.

Hvarje kvinna är i långt högre grad än mannen i besittning af äktenskapets kardinaldygd, nämligen offervillighet, men det är henne omöjligt att ensam uppföra något. Äktenskapet är icke en monolog, utan en dialog.

O. Feuille.

»Du får lof att hushålla».

Det låter nu så oskyldigt och så förståndigt och pråktigt detta: »Du får lof att hushålla». Det är ju endast en vänlig förmaning, en kanske ytterst nödvändig förmaning, ty veckopenningarna äro ju redan slut, och det är blott fredag i dag!

Ja, det är sannt, det är ju blott fredag i dag, men hvad skall hon göra, den stackars lilla frun! Mjölkräkningen betalade hon i måndags, gossarnes nyss halfsulade kängor i tisdags; så kom det oväntadt främmande i onsdags, och hade ej den välsignade torsdagen med de oundvikliga pannkakorna och ärterna varit, så hade hennes kassa redan på fredagsmorgonen varit tom. Men nu, på eftermiddagen, då det skulle köpas skriffbok åt den ene, glosbok åt den andre, griffeltafla åt den tredje, hvilket allt andra morgonen skulle till skolan medföras, nu hade hon ej ett öre. Det var ingen pardon — hon måste gå in och begära penningar, innan mannen gick ut.

Hon sköt upp det så länge som möjligt. Redan hade barnen ett par gånger bedt om sina tjugufem- och tioöringar, och nu kunde de ej vänta längre. Hon stod med handen på dörrlåset och besinnade sig. Ack ja, han sade ju icke så mycket — blott ett litet vresigt: »Är det nu slut på dina pengar igen?» och så tog han motvilligt upp portemonnän och frågade med minen af en martyr: »Hur mycket skall du hafva?» Och när hon då nämnde en summa, som kanske med en tredjedel understeg den, hon först ämnat begära, fann han den dock alltid för stor, och så kom det där afskyvärda: »Du får hushålla, du får lof att hushålla.»

Som om hon inte hushållade! Sin gamla hatt hade hon rustat upp, sin klädning hade hon vändt. När hennes kusin kom till staden och bjöd henne på teatern, sade hon nej — hon hade ingen toalet. Och barnens kläder — huru sträfvade hon ej, för att de skulle se ordentliga och snygga ut! Och huru hon räknade och beräknade, så gick det ändå till pengar: det gamla, som gjordes om, slets ut så fort, och det nya blef så dyrt.

Ibland blef hon ond och sade för sig själf: Han skulle blott hafva mina bekymmer, alla mina utgifter! Och hvad det skulle vara för en fröjd att då få säga till honom: Du får lof att hushålla!

Men så ångrade hon sig. Han var ju en sådan förträfflig man, han offrade ingenting på nöjen, ingenting för sig själf, och hon älskade honom så högt — hade hon rättighet att hargmas på honom? Ack nej, det hade hon visst icke! Hon var icke värd en sådan man.

Ack, om hon blott kunde hushålla, om hon blott visste, huru hon skulle bära sig åt! Hon försökte köpa billigare matvaror, men det var så mycket, som han »inte åt», och särskilda anrättningar för hans räkning fördrog han ej. Det hörde till hans egenheter. Och när han hörde skilnaden i priset på det goda smöret och det dåliga, på det bästa köttet och det sämre, fann han den så obetydlig, att det bestämdt icke var någon besparing, som kunde inverka på det hela. Olyckligtvis räknade han icke ihop de få ören, som på alla håll ökade utgifterna. Och det hade väl gått an, om ej fru A. och fru B. och C. ständigt talat om, huru liten deras hushållskassa för veckan var, och huru väl den räckte till. Och dessa fruar, som hushållade så utmärkt, hade alltid prydliga toaletter, läste, musice-

rade, roade sig, voro glada och underhållande — hur var det möjligt?

Hon kunde ej begripa det, och det var ej heller så underligt, ty de flinka fruarna glömdes att berätta eller togo för afgjort, att det öfverallt var så, att man »hade bok» ej blott i kryddboden, utan ock hos slaktaren, bagaren, på apoteket, hos modehandlaren, och att alla »böcker» och räkningar alltid lämnades till herrn och icke till frun i huset. Det var detta, som gjorde »skilna'n så stor», utom det att ett par barn mer eller mindre också gör, att utgifterna äro olika.

Men, som sagdt, detta visste hon ej, och hon satte sig och grubblade därpå, så att hon glömdes sitt ärende och den tunga gång hon skulle gå. Ack, hon var så trött, så trött vid alltsammans! Det var nog hennes fel, det visste hon, att deras hushåll, som han ofta sade, var så mycket dyrare än andras, men hvad skulle hon göra? Det bästa vore, om hon finge dö och gå bort, och så kunde han få en annan, som bättre förstod att hushålla — som han ej behöfde påminna därom!

Och vid de tankarne droppade stora tårar ned mellan fingrarna på den lilla hand, hvarmed hon stödde sin värkande panna.

Men därinne på andra sidan om dörren satt mannen, fördjupad i sitt arbete, såg ibland på sin cigarr och grubblade, han också, på sina problem, men de voro af helt annat slag än de, som irriterade hans stackars lilla hustru. Han arbetade träget, det är sant, han var en allvarlig man, utan håg för nöjen, och han sträfvade redligen för de sina, men de små bekymren, dem visste han ej om. Det var hon, som fick bära dem, och till lön fick hon — förmaningen: »Du får lof att hushålla.»

* * *

Denna flyktiga teckning har nog icke så få motsvarigheter i verkligheten. Mången man, som varmt älskar sin hustru, förstår ej, tror ej, att han gör henne ondt med dylikt, som han räknar för en obetydlighet, men som skär henne i hjärtat. »Hon skulle icke taga det så illa, hon skulle icke vara så ömtålig.» Nej, det skulle hon icke, men hon rår ej för, att hon är det, och om *han* skulle plågas af alla de små bekymmer, hon måste bära, alla de olika anspråk, som ställas på hennes tålmod, så skulle det icke dröja länge, innan han vore lika ömtålig som hon.

Men nu hafva vi allt för länge lämnat den stackars lilla frun i tårar utanför sin mans dörr. Låtom oss hoppas, att hon denna gång träffar »tyrannen» vid älskvärdt lynne, att han drager henne ned på sitt knä, kysser henne ömt och säger, att hon är en liten rar och söt kvinna, utan hvilken lifvet ej för honom skulle ega något värde — »tyrannerna» göra så ibland. Och så blir allt godt igen, och när hon nu begär pengar och får dem, ligger det en viss öm klang i tonen, hvarmed han framsäger det gamla vanliga: »Men du får lof att hushålla.» Det fick naturligtvis ej fattas, men nu gör det henne ingenting, ty hennes hjärta är ännu varmt af de ömma ord hon förut fått höra.

Mathilda Langlet.

Den sysslösa människan liknar ett stilla stående vatten; hon förskämmas.

N. V. de Latena.

Några timmar på Skansen.

Småprat till Idun

af

Tant Ulrika.

Då jag i början af denna månad befann mig i Stockholm på mitt vanliga sommarbesök hos släktingarna — jag bor eljes i en liten stad i Vestergylln — föreslog mig en vacker eftermiddag min snälla svägerska, som alltid sörjer för, att jag får se något nytt, då jag kommer till hufvudstaden, att vi skulle »fara ut till Skansen».

»Skansen?» sade jag eftersinnande, »jaså, den där utställningen af svenska bondstugor, som jag läst om i tidningarna. Ja, det vore roligt. Men hvar ligger den egentligen?»

Och svägerskan svarade med en annan fråga: »Vet du, hvar Hasselbacken ligger?»

»Ja, naturligt», ljöd det ur djupet af mitt hjärta.

»Näval, strax bakom Hasselbacken ligger Skansen. Det är Stockholms allra nyaste sevärhet, ännu ej årgammal och så färsk, att den ej ens hunnit in i Bädecker.»

Och så gingo vi. På vägen fick jag en liten lektion om Nordiska museet i allmänhet och Skansen isynnerhet, om hur doktor Artur Hazelius för 20 år sedan i Stockholm grundade en skandinavisk-etnografisk samling, som från en ganska blygsam början vuxit ut till våra dagars Nordiska museum, som omfattar, utom de två paviljongerna vid Drottninggatan med sina kända allmogegrupper i fönstren, 6 stora våningar i 3 olika hus samt dessutom den täcka lägenheten Framnäs nere vid Djurgårdsbrunnsvikens strand. Nu har Nordiska museet till sina öfriga landvinningar äfven lagt Skansen, det på skogshöjden ofvanför Framnäs belägna natursköna området. Här har doktor Hazelius, som alljämt är den nitiske ledaren af företaget, gifvit oss en riktigt levande bild af svenska bondehem från olika delar af vårt längsträckt land.

»Men allt det där får du själf snart se», slöt min svägerska.

I detsamma svängde spårvagnen öfver Djurgårdsbron. »Där», sade svägerskan och pekade med parasollen åt höger, »ligger Lejonsläkten. Den har kung Oskar för omkring 10 år sedan skänkt Nordiska museet till byggnadstomt. Om ytterligare 10 år skall du där få se ett palats, som skall blifva ett värdigt hem för alla de dyrbara minnen af nordens kultur, som vår flitige doktor sammanbragt under årtionden. Det skall blifva en prydning för vår Djurgård, för vår hufvudstad, för vårt land och på samma gång ett vackert minnesmärke af hvad en svensk mans fosterländska sinne förmår åstadkomma. Det är om detta nya museum Wirsen skrivit:

»En gång, en gång det hus skall färdigt stå,
Där hvarje hemlandsbild sitt rum skall få.»

Hon hade blifvit riktigt varm, min lilla svägerska. »Det märks», sade jag småleende, »att doktor Hazelius har stor makt att väcka intresse för sin sak, ej minst hos fruntimren.»

»Ah, kära Ulrika, jag har alltid svärmat för allt svenskt, och därför har jag också blifvit Nordiska museets vän; ty jag tror, att denna anläggning gör sitt till för att bevara kärleken till det gamla och faderneärfda och på sådant sätt underhålla fosterlandskärleken och frihetskänslan hos vårt folk — och det kan behövas i vår tid.»

»Ja, du har nog rätt.»

Emellertid hade spårvagnen stannat, vi stego ur och gingo den korta vägen uppför skogsbacken bakom Hasselbacken. Nu stodo vi framför en stilig portal, afver hvilken stod med stora ord: Skansen. Vi trädde in. Så landligt och hemtrefligt! Trädgårdssånger lågo omkring en röd byggnad med hvita fönsterinfattningar. Utanför den stod en kulla — jag har alltid tyckt om dalfolk — och upp tog inträdesafgiften, 50 öre person. Vid vägen stod kopplad en präktig newfoundlands-hund. »Thor!» ropade min svägerska, och hunden kom fram, så långt hans kedja räckte. »Han är Skansens portvakt och nattvakt», sade hon, och vi klappade det vackra djuret.

»Vill du nu gå in i portstugan, så finns där en hel lappländsk utställning. Eljes kan du studera Lappland i det fria här litet längre fram.»

Jag föredrog det senare, och vi promenerade vägen uppåt, och så stodo vi vid en vägskällnad. Framför oss lågo vidsträckt gräsmattor, med rabatter och sandgångar här och där, några dammar i midten, skuggade af träd, i fonden stod barrsko-

gen, och i skogsbrynet såg man de karaktäristiska bondstugorna. Det var en vacker och leende taffa af vårt svenska land.

»Nå, hvart vill du nu gå?» sade svägerskan. »Vägen rätt fram här till Blekinge, den till vänster här till Lappland. Och där borta till höger ligger Helsingland, ty där sätter man just nu upp en stuga från Bollnäs.»

»Låt oss börja norr ifrån! Jag ser redan de pittoreska lappkåtorna därborta.»

Och så gingo vi åt vänster. Ja, här hafva vi den första kåtan, och framför den sitter minsann en lifslevande lapp. Han heter Nejrla och är från Frostvikens socken i Jämtland, upplyser han. Och så tillägger han genast: »Vill ni köpa renhorn af mig eller renhudar?» Han för oss fram till sin lilla primitiva expositionslokal och vill nödvändigt inleda några affärer med oss. Men det går ej, utan vi inskränka oss till att klappa den gula lapphunden, som ligger utanför kåtan, en riktigt vacker hund, som heter Hally.

Och så skulle vi också titta in i den andra kåtan. Jag stack in hufvudet, men tvärstannade. Där satt en liten smutsig lapp på marken med kaffekoppen i hand. Min svägerska skrottade: »Genera dig ej för lappgubben, kära Ulrika! Det är bara en sådan där »uppstoppad människa», som jag en gång hörde en liten flicka här förklara för sin yngre bror.» Ja, minsann, det var blott en af de där allmogefigurerna från paviljongerna i staden, men i kåtans skymning var verkligen likheten illusorisk.

Nu gingo vi till renarne. De lågo i en inhägnad strax bredvid, ganska rymlig och med ett stenkummel särskildt anordnad för att bereda dem det högt värderade nöjet att klättra. De voro små och seniga liksom lapparne och ej just vackra, helst nu i härfällningen. Familjen hade nyligen blifvit förökad med en liten renkalv, som såg söt ut.

Från Lappland komma vi, utan att alls behöfva taga några Lunkensteg, på en minut direkte till — Blekinge, d. v. s. det *fattiga* Blekinge. Det rika väntar oss längre bort, representeradt af den ståtliga ryggstugan. Men nu stå vi vid den s. k. stenstugan, en liten, half i jorden inbyggd koja med väggar af grofva kullerstenar och ett litet, litet fönster, som sitter i det låga torftaket. O, hvad här ser fattigt och dystert ut! Men stugan får en gladare färg, då vi träda in och möta det vänliga och soliga anletet af en ung kulla, som reser sig upp från trästoln vid spiselns och hälsar på oss. Vi se oss omkring. På bordet ligger en bok uppslagen. »Sitter kullen och läser här i skymningen?» frågade jag. »Hvad är det för lektur kullen har?» Hon räcker oss boken. Det är en abc-bok på engelska. »Jaså, kullen läser engelska.» »Ja, jag tänker allt, att jag skall lära mig», svarar hon glatt. Och så berättar hon, att hon fått boken skickad från sin bror, som är ingenjör i Amerika, att hon sedan i vintras går på en kurs i engelska, och att hon redan lärt sig första och tala litet, så att hon snart tror sig kunna språka med resande engelsman och amerikanare, när de komma till Skansen. Det är doktorn, som kostar på henne den där undervisningen. »Ja, lycka till då, kära Kerstin», säger min svägerska, som känner alla kullorna på Skansen, »men res bara ej till Amerika, då du lärt dig språket, ty det är nog inte doktors mening!» Och så nicka vi åt vår lilla glada kulla: »Adjö, adjö.» Och hon nickar tillbaka: »Adjöss, adjöss.»

Nu kommo vi till kolarkojorna, en från Småland, en från Bergslagen. Det är sådana där provisoriska tillflyktsorter, som innehålla blott en eldstad och en granrisbädd för kolaren, då han dag och natt måste ligga och vakta milan »långt, långt bort i skogen.» Och svägerskan gnolade på Geijers bekanta visa.

I Morastugan, där vi nu trädde in, var mycket lifligt. Här stodo fina Stockholmsdamer och herrar skockade kring kullen och utfrågade henne om allt möjligt. De fina damerna finna det mesta så fasligt eländigt och fult och groft och beklaga »det fattiga folket.» Sådant tycka ej våra kullor om. Där framme vid det lilla fönstret med sina små, små rutor står ett bord med hvarjehanda tillbehör till de kända moraklockorna. Det är fars urmakarverkstad. »Hur kan ni vid den här klenda dagern göra klockor?» säger en dam i jämrande ton. »Ni förstår ju aldeles edra ögon.» »Åh, kära hjärtandes», svarar kullen litet ifrigt, »det är ju inte sådana där små ena» — och hon pekar på det lilla gulduret, som hänger vid damens sida — »utan sådana här.» Hon visade på den stora dalkarlsklockan, som stod vid väggen i sitt manshöga fodral.

Min svägerska och jag tittade på hvarandra och logo. »Nej, nu gå vi till Blekingstugan», sade hon högt.

»Men se på majstången, den observerade jag ej, då vi gingo in,» ropade jag. »Nå, har du sett getterna då?» Ja, där bakom Morastugan stodo minsann två getter tjudrade. De representera Dalarnes husdjur. »Och titta nu ett tag på slipstugan från Orsa, där de tillverka sina kända slipstenar! Och här står ett par af de där uppstoppade människorna igen, en dalkarl med en väggklocka och en kulla med hårbeteten.» Och vi kilade från det ena till det andra och skrattade och skämtade som ett par lössläppta pensionsflickor.

Men plötsligt blef svägerskan allvarsam: »Kära du, klockan är ju redan 8. Nu måste vi gå för att hinna hem till tedags. Min man väntar oss.» Och vi skyndade mot utgången. »Hvad tiden har gått fort här,» sade jag och kastade en afskedsblick omkring mig. Där borta på sitt stenkummel stodo ett par af renarne, och deras greniga horn aftecknade sig mot den rodnande aftonhimlen. Skansens klockor — en skänk från Ulriksdals slottskapell — ringde just nu så vackert. På trappan till det röd-vita porthuset stod Kerstin, vår lilla engelska, och nickade ännu en gång: »Adjö, adjö.»

»Hit få vi lof att gå en gång till, medan jag är kvar,» sade jag till svägerskan.

»Med nöje, kära Ulrika, och då skall du få se, hvad vi nu ej hunno med, blekingsstugan och belvedären.»

Fru Emmas nyckelknippa.

Skiss för Idun

af

John Ölander.

Hvar är nyckelknippan Lina? Hvar är nyckelknippan?»

Lina stod i dörren och stirrade med sina stora, ljusblacksa ögon inåt salongen.

»Kära frun, jag har inte tagit någon nyckelknippa.»

»Tagit, tagit! Du har städat i rummen, medan jag varit ute, och du måste ovillkorligen ha sett till den. Jag lade den här på kaminfrisen, och nu finns den inte. Jag har sökt igenom hvarenda vrå i hela huset — finns inte.»

»Men jag kan försäkra,» dristade sig Lina att invända, »att när jag städade i morse, såg jag inte till någon nyckelknippa.»

»Så, du kanhända vill påstå, att den sjunkit genom golvet eller flugit ut genom fönstret, eller att jag rent af gått och tappat den? Hur som helst — nu så stå vi där vackert! Klockan är half tre. Om en halftimme är kamren hemma. Treffligt! Ingen duk att lägga på bordet, inga knifvar och gafflar, intet brännvin, inga glas!... Hvad skall man ta sig till? Råd mig då och stå inte där och se dum ut.»

Lina såg verkligen dum ut, där hon stod midt på golvet med armarna hängande ut efter sidan och vidöppna ögon.

»Du vet,» fortfor fru Emma, i det hon oroligt gick fram och tillbaka på golvet, »att kamrern afskyr slarf, och hvad skall han då säga, om det ej finns en duk på bordet?»

»Man kunde försöka bryta upp linneskåpet med en spik eller något dylikt,» föreslog Lina glädjestrålade, som om hon fått en plötslig ingivelse.

»Du är tokig! Fördärfva nya skåpet, det voro just att ställa till det riktigt treffligt. Nej, vi måste skrapa ihop hvad vi ha. Du får leta ut bland tvättkläderna den hyggigaste duken och skura upp köksknifvarna. Men raska på, vi ha blott en kvart på oss.»

Det var ej utan, att fru Emma kände sig ganska ängslig till mods.

Hennes man var ett mönster af äkta män,

som till det minsta uppfyllde hvarje hennes önskan. De hade varit gifta i tre månader, och på denna tid hade ej ett moln uppstigit på den äktenskapliga himlen. Idel solskensdagar utan den ringaste lilla regnby.

Men i dag drogo molnen sig tillsammans, det märkte hon tydligt. Han var en ordningsmänniska i minsta detalj och kunde ej fördraga slarf, i all synnerhet inom sitt eget hus. Och hon hade ju på det hela taget ej så mycket att sköta. Hon hade, när de gifte sig, föreslagit, att de blott skulle ha en tjänarinna, men han ville ha två, för att hans hustru ej skulle »öfveranstänga sig», som han skämtsamt sade.

Och nu stod hon där utan duk på bordet, utan knifvar och gafflar! Hvad skall hon göra? Hur skall hon förklara saken? Skulle hon rent ut säga, att nyckelknippan förkommit, eller att låsen voro i olag? Men herre gud — alla lås kunde väl inte vara i olag på en gång heller. Det var i alla fall bäst att hålla sig till sanningen. Nyckelknippan var förkommen, antagligen när Lina städat i salongen, det skulle hon särskildt betona.

De minuter, som ännu återstodo, innan klockan slog tre, använde hon att krypande på knä leta under soffor och stolar. Det kunde ju hända, att lyckan gynnade henne i sista ögonblicket.

Men nej — den var och förblef borta.

Så ringde det häftigt på dörren.

Hon märkte genast, att han var vid dåligt humör. Han räckte henne endast handen, annars brukade han alltid kyssa henne. Han mumlade någonting om »mycket att göra», »slarfviga människor på kontoret» och dylikt.

Slarfviga människor! Det gick en rysning öfver henne. Hvad skulle hon nu säga, när han fick se middagsbordet. Hon stirrade envist ut genom fönstret, alldeles som om hon väntade få se nyckelknippan komma nedsväfvande från höjden.

»Nu ska det smaka att få en liten sup. Men hvar har du brännvinet? Du har visst glömt brännvinet?»

»Har jag glömt... åh bevars, har jag...»

»Och brödet på en tallrik,» fortfor han, i det han noggrannt beskådade det trasiga benskäftet på smörkniven.

»Men, min kära Emma, nog kunde du väl bestå oss med en litet hyggigare duk än den här. Den lämnar verkligen åtskilligt öfrigt att önska. Men hvarför svarar du inte. Är det någonting som har hänt?»

»Ja, Adolf, det är någonting förskräckligt, som har hänt; jag vet inte, hur det har gått till, men i alla fall har det hänt.»

»Men hvad är det då? Säg ut åtminstone!»

»Jag har... jag har...» stammade fru Emma. »Jag har förlagt nyckelknippan. Ja, det vill säga, inte jag, utan Lina, när hon städade i morse. Alldeles säkert är det Lina.»

»Förlagt nyckelknippan,» småskrattade han ironiskt, »det var konstigt! Den skall väl i alla fall finnas, den har väl inte fördunstat heller. Låt oss söka, den måste ju finnas.»

»Jag har letat som efter en knappål, men förgäfves; den är och förblir borta,» sade hon med jämmerlig ton.

Det dåliga humör han fört med sig från kontoret förbättrades just inte genom denna tilldragelse. Hans ansikte mulnade allt mer och mer, och han promenerade irriteradt fram och tillbaka med händerna på ryggen och småhvislade.

»Ja, då är det naturligtvis ingen annan råd, än att jag får gå ut och äta, ty vet du det här middagsbordet ser föga aptitligt ut.

Du får förlåta mig, min kära Emma, men med ett dylikt slarf kan jag ej förlika mig. Jag vill ha ordning i mitt hus, och jag tror i allmänhet inte, att jag har för stora pretentioner på dig. Att du håller reda på din nyckelknippa, det kan jag då verkligen fordra, utan att behöfva anses för kinkig.»

Hon teg och stirrade ut genom fönstret. Hon hade ju heller ingenting att säga — han hade fullkomligt rätt.

»Du får — som sagdt — ursäkt, men jag går ut och åter i dag,» vidtog han. »Kanhända du får reda på nyckelknippan tills i morgon middag.»

»Förlåt mig, käre Adolf,» sade hon med tårar i ögonen, i det hon försökte hindra honom att gå, »stanna nu hemma; det skall aldrig hända vidare, hör du, aldrig.»

»Förlåter dig, gör jag gärna, men hemma stannar jag inte. Jag är för öfrigt vid dåligt humör och behöfver luft.»

Och därmed kastade han öfverrocken öfver axlarna och gick mot dörren. Plötsligt stannade han. Det var något, som skramlade till i ytterrocksfickan. Hvad kunde väl det vara? Han kände mekaniskt efter i sin venstra byxficka. Där lågo ju som vanligt hans nycklar. Men hvad hade han då i ytterrocksfickan!

Han trädde försiktigt ned handen och fick tag i en nyckelknippa — han drog upp den, alldeles riktigt — Emmas nyckelknippa! Han kände, hur blodet steg honom åt hufvudet. Så såg han på henne och hon på honom, och så brusto de bägge två i skratt.

»Hade du lagt dina nycklar på kaminfr...»

»På kaminfrisen, ja,» sade hon och skratade, så att tårarna kommo henne i ögonen.

»Då är det jag som i distraktion... kors det brukar väl aldrig hända mig. Och jag som så förebrädde dig. Du förlåter väl mig, Emma lilla?»

»Förlåter dig gör jag gärna,» härmade hon honom, »om... om... du stannar hemma och äter middag... utan supen och med köksknifvarne,» hviskade hon honom i örat. Och han stannade hemma.

Från

lidandets och barmhärtighetens värld.

Några Stockholmsbilder

af

Cecilia Bååth-Holmberg.

3.

Härberget för tjänarinnor.

De två »hem», jag förut i största korthet skildrat, äro båda inrättade för kvinnor, som redan i ett eller annat hänseende kommit djupare in i brott och laster. De äro mera i räddningshem än skyddshem.

Härberget för »husvilla» tjänarinnor — »Tjänstflickornas hem» afser däremot att skydda ännu hederliga kvinnor, yngre och äldre, från att gå vind för våg.

Att »pigorna äro så dåliga» hör man, som en hvar vet, från nästan hvarje husmors läppar, och äfven om detta vore sannt utan reservation och utan att tjänstflickornas klagan öfver sina husmödrar å andra sidan toges i

betraktande, är det dock ej till husmödrarnas fördel, att det verkligen *kan* talas om »husvillan» tjänarinnor. Ty visserligen komma de flesta af dessa af egen drift från landsbygden för att i Stockholm få det bättre, »bli finare» o. s. v., men äfven bland hufvudstadens egen tjänande klass händer det oftare än man tror, att tjänstflickan vid flyttningstiden går från sin gamla plats, utan att hafva någon tillflyktsort eller något ställe, där hon kan finna skydd under natten. Jag menar, att detta för husmödrarnas »klass» är en stor skam; barmhärtighet plägar visas äfven den vildt främmande stackaren, som står ensam och hjälplös; och det är en samvetsplikt för hvarje kvinna, så lyckligt lottad, att hon äger hem och andra kvinnor i sin tjänst, att aldrig låta någon af dessa lämna sitt hus — det må för öfrigt hafva varit en »god» eller »dålig» tjänarinna — utan att vara viss om, att hon ej i brist af hem eller annan plats hamnar i elände. En husmor borde väl alltid göra sig underrättad om sin tjänarinnas planer för närmaste framtid och, där så nödigt är, hänvisa just till »tjänstflickornas hem». Först då kan med rätta ansvaret läggas uteslutande på tjänstflickan.

En kvinna, som för ett par år sedan stått skildrad i Idun, fröken Nordvall, såg och kände, att något fattades i den vård, en tjänarinna borde åtnjuta, och hennes hjärta ömmande för den fara och frestelse, som mötte de platssökande, husvilla kvinnorna, vare sig dessa redan förut haft anställning i hufvudstaden eller voro nyanlända, mera oerfarna främlingar från landet. Hennes lifsarbete blef stiftandet af detta »härberge», hvars verksamhet nu varat i öfver tio år, och som under denna tid hunnit uträtta mycket godt, tillvunnit sig stor aktning och äfven allt mer och mer utvidgats, ehuru arbetet ännu fortgår under i ekonomiskt hänseende anspråkslösa förhållanden.

Den summa, med hvilken fröken Nordvall hade att börja, var endast 300 kr., men dessa hafva fört välsignelse med sig, och härberget har, som sagdt, utvidgats både till utrymme och verksamhet. Att det dock fortfarande är i behof af understöd och hjälp, visar bl. a. dess inkomst- och utgiftsstat; ty när den förra utgör 2,888 kronor, uppgår den senare till 3,624, hvilket dock måste anses ringa, då man besinnar de dryga utgifterna, 1,500 kr. till hyra, 194 till vebrand o. s. v. I denna summa ingår äfven kostnaden för morgonkaffe, frukost, middag, kväll, sjukvård, tvätt, lyse m. m. åt härbergets »kunder», de husvilla kvinnorna, samt vidare hjälp åt dem af dessa, som äro fullkomligt fattiga eller sjuka. Förstärkningen för härberget arbetar sålunda så godt som utan ersättning för egen räkning, drifven endast af den kärlekens anda, som besjälade hennes företräderska, härbergets stiftarinna.

Förunderligt är, att så få personer ihågkomma denna anstalt med »frivilliga gåfvor»; en blick i räkenskaperna t. ex. för år 1890 visar, att, utom en större gåfva 500 kr. och bidrag, tecknade på »lektor P. Waldenströms lista», årets frivilliga, af flere personer skänkta gärd endast uppgår till 18 kr. samt inkomsten af »årsbidrag» till 25 kronor! —

Och dock gifves det tusentals människor i Stockholm, som utan kännbar uppföring kunde med ett litet bidrag understödja detta »härberge», hvilket söker godtgöra åtskilligt, som kanske någon af dem själfva varit med om att framkalla, då hon låtit en eller annan tjänarinna lämna sitt hus, utan att hafva tagit notis om dennas vidare öde.

Om härbergets verksamhet kan det föl-

jande gifva en, ehuru svag, föreställning, ty — jag upprepar det — hvarken siffror eller ord förmå återgifva den anda och ton, som öfva ett starkt inflytande på dessa oftast öfvergifna, ensamstående kvinnor.

Af det föregående framgår, att det är endast eller hufvudsakligast tjänarinnor, som emottagas i härberget. Detta är öppet under hela året, men det är särskildt under höstflyttningarna mycket starkt anlitadt: i den lilla lokalen har under denna tid ända till 40—50 kvinnor på en gång funnit natthärberge. Under år 1890 — uppgifter för år 1891 har jag ej lyckats erhålla — hade 506 tjänstflickor vistats i härberget under tillsammans 2,689 dagar. De erhålla här nattlogis med kaffe på morgonen för 35 öre; de som under någon tid stanna kvar, innan de lyckats skaffa sig någon plats eller anställning, erhålla äfven middag och kväll i härberget; föreständarinnan sysselsätter dem dessutom med arbete; samlade i det största rummet omkring ett stort fyrkantigt bord sy och arbeta de åt sig själfva, laga sina kläder o. s. v. allt under föreständarinnans handledning.

Dennas uppgift är också att vara dem behjälplig vid anskaffandet af platser. En stor mängd husmödrar vänder sig också till henne för att få tjänarinnor. Det är för henne naturligtvis ej lätt att härvidlag gifva råd, då hon ofta endast helt kort varit i beröring med den tjänstesökande; men hon har till grundsats att aldrig dölja något, vare sig godt eller ondt, som hon vet om någon af dessa, och hennes uppförelse, skarpa blick behöfver ej länge följa någon härbergets gäst, förrän hon ser, hvad denna i det närmaste går för. Detta i förening med hennes ärlighet i uttalandet af sin mening har ingifvit husmödrarna ett stort och berättigadt förtroende till denna »tjänstflicksbyrå» af allra bästa slag.

Under år 1890 erhöles 218 kvinnor anställning genom hennes försorg; åtskilliga återvände till sina hem, och endast helt få — 21 — aflägsnade sig, »utan att vidare låta höra af sig.» Dessa kvinnors ålder växlar mellan 20—50 år. Men utom dem, som få bo och vistas i härberget, finnas också mången olycklig kvinna från gatan hjälp och en vänlig handräckning där, erhåller respensioner till sitt hem, får hjälp till ett ärligt arbete o. s. v. En oesterlig regel är, att ingen prostituerad kvinna får emottagas i själfva hemmet; en enda sådan vore naturligtvis alldeles tillräcklig för att göra stor skada både med hänsyn till härbergets rykte och de samtidigt med henne i härberget varande unga kvinnornas sedliga uppfattning ochandel.

Härbergets anda kräfver ordning, stillhet och ett höfadt uppförande, och föreständarinnan äger förmåga att göra sig gällande nästan endast med en blick ur sina klara, något genomträngande ögon. Hela hennes väsen är för öfrigt hjärtligt och vinnande, men ytterst bestämdt, och hennes sträfvan är, att härberget ej endast skall bli en räddningsort i nöden, en tillfällig skyddsplats, utan ett ställe, dit tjänarinnan, äfven sedan hon erhållit anställning, gärna går för att »hälsa på», som vore det hennes rättighet att där alljämt äga en tillflykt, viss som hon kan vara att där också alltid finna ett hjärta för sina bekymmer och en god, rättfärdig handledning, när så behöfves. Föreständarinnan säger också själf, att så länge en af härbergets f. d. skyddslingar »har behof af att »titta hem» ibland, så länge man har anledning att tro, att hon åtminstone bjuder till att sköta sin plats; uteblir hon däremot, har hon vanligen råkat i dåligt sällskap.»

Härbergets första lokal var ett par små rum vid Grefgatan. Den nuvarande är belägen vid Klara östra kyrkogata 7, denna trakt af Stockholm som blifvit så bekantgjord först genom Blanches romaner och sedan genom vissa Strindbergs skildringar, klaratrakten med dess gammaldags prägel, dess lummiga kyrkogård och dess utanför Klara skola ständigt lekande barnflock.

(Forts.)

Ur notisboken.

Grefvinnan Björkenstams jordfästning ägde i söndags e. m. rum i stora grafkapellet å Nya kyrkogården härstädes och förrättades af pastor Wadström. Sedan själasörjaren hållit en längre kristlig betraktelse, öfvergick han till en skildring af den afidnas lifsgärning. Den med praktfulla kransar från Expressbyråns tjänare m. fl. alldeles höjda kistan fördes därefter till grafven, där närvarande sångare uppstämde »Stilla skuggor», hvarmed jordfästningen afslutades.

*

Baska flickor. En tur till fots genom Skåne på två dagar har fullbordats af fröknarna Hilda Eriksson och Hanna Nyström från Malmö. De bröto upp från Malmö på måndags morgon kl. 4, lägo i Hörby öfver natten samt anlände till Åhus på tisdagseftermiddagen. De hurtiga fotgängerskorna buro själfva effekter om flere kilograms vikt.

*

Ett furstligt praktverk har nyligen utkommit i Tyskland och väckt stor uppmärksamhet. Det är prinsessan Ludvig Ferdinand af Bayern, Marie de la Paz, infantinna af Spanien, som är utgifvarinna af arbetet, hvilket säljes till förmån för något välgörande ändamål. Ej mindre än 31 furstliga personer äro medarbetare och däribland kejsarliga och kungliga personer, ja, till och med påfven, som inlett verket med en dikt, lofsjungande — fotografien. Konung Oscar af Sverige-Norge bidrager med en del aforismer om filosofi och tro.

*

Shahens af persien mor har i dagarna i hög ålder afidit i Teheran af influensa.

*

Nu gäller det. Den unga fransyska juris doktorn fröken Chauvin vill nu skaffa sig praktik. Hon ämnar nämligen uppträda i ett tryckfrihetsmål, som i denna vecka förekommer inom de parisiska domstolarna, i det hon vill försvara den anklagade. Det är emellertid ännu oafgjordt, hurunda detta kommer att tillåtas henne.

*

Den bekanta kvinnliga presidentkandidaten i Förenta staterna fru Victoria Woodhull Martin har begynt utgifvandet af en tidskrift, The Humanitarian, hvars afsikt är att diskutera alla de frågor, som angå mänsklighetens välbefinnande.

*

En hjältinna. En fru Gawancka i Schlesien, som förlidet år med fara för sitt eget lif räddade en ung flicka, hvilken fallit i vattnet och höll på att drunkna, fick nyligen räddningsmedalj. Det märklige är, att fru Gawancka är 68 år gammal, svag och ej simkunnig.

Det goda och det sanna.

Det finnes kärlek till det goda för det godas skull och kärlek till sanningen för sanningens skull. Jag har känt många, isynnerhet kvinnor, som älskat det goda för det godas skull, men verkligen mycket få, och knappt någon kvinna, som älskat sanningen för sanningens egen skull. Dock utan den senare kan den förra blifva, som det tusen gånger händt, en källa till förföljelse af sanningen — förevändning och motiv till inkvisitorisk grymhet eller fanatism. Att klart inse, att kärleken till det goda och det sanna är en och samma sak, kunna blott de, som älska båda uppriktigt och utan några biasikter.

S. T. Coleridge.

Valeria.

Novell

af

I. S. Turgenjeff.

För Idun översatt från ryskan.

(Forts. o. slut.)

XI.

Fabio ville afvakta Valerias uppvaknande och först därefter gå till Ferrara.

Plötsligt hörde han någon lätt knacka på dörren. Fabio öppnade och såg framför sig sin gamle trotjänare Antonio.

»Signor,» började gubben, »malajen har underlättat oss, att signor Muzio är sjuk och önskar flytta in till staden med alla sina saker; förden skull ber han er att lämna honom hjälp till inpackningen samt dessutom vid middagstiden ett erforderligt antal drag- och ridhästar jämte eskort. Ger Ni ert samtycke?»

»Hur har malajen kunnat meddela dig detta?» frågade Fabio. »Karlen är ju stum.»

»Se här, signor, det papper, på hvilket han skref alltsammans på vårt språk och utan ett enda fel.»

»Och Muzio, säger du, är sjuk?»

»Ja, mycket sjuk. Ingen får se honom.»

»Hvarför hafven I ej sändt efter läkare?»

»Det tillät ej malajen.»

»Och detta här påstår du, att han skrivit?»

»Ja, signor, det har han.»

Fabio teg.

»Näval, gif honom, hvad han begär,» framstötte han slutligen.

Antonio försvann.

Fabio stod och såg efter sin tjänare, förvånad öfver hvad han hört.

Huru förstå detta: Muzio lefver? Och han visste verkligen icke, om han skulle glädja sig eller sörja öfver denna gåtfulla nyhet. »Muzio sjuk?... För några timmar sedan såg jag ju honom död!»

Fabio återvände till Valeria. Hon hade vaknat och reste upp hufvudet. De båda makarne utbytte en lång, betydelsefull blick.

»Är han borta?» framstötte hon plötsligt. Fabio kunde ej tillbakahålla en rysning.

»Säg, svara mig! Kanske har du...? Har han rest?» fortsatte hon.

Fabio blef lugnare. »Nej, icke ännu; men i dag skall han bort.»

»Och jag behöfver aldrig se honom mer?»

»Nej aldrig.»

»Och dessa ohyggliga drömmar skola aldrig återkomma?»

»Nej!»

Valeria drog en suck af outhärlig glädje. Ett lycksaligt leende syntes åter på hennes läppar. Hon sträckte ut armarne mot mannen.

»Och vi skola aldrig mera nämna hans namn, aldrig, hör du!... Min älskling! Jag skall ej sätta min fot utom detta rum, förrän han är borta... Men sänd nu hit min kammarjungfru. Dock, vänta ett ögonblick. Tag först detta!» Hon visade på ett smycke, som låg på ett litet bord, pärlbandet, som hon fått af Muzio.

»Kasta detta genast i vår djupaste brunn!... Omfamna mig, jag är din Valeria... Men kom ej åter hit, förrän han är härifrån.»

Fabio tog smycket, pärlornas glans syntes honom hafva blifvit matta.

Han verkställde sin hustrus befallning. Därefter smög han sig ut i trädgården, på afstånd betraktande paviljongen, i hvars närhet man redan börjat pålastningen af Muzios saker. Koffertar utburos, packningen fördelades på hästarne, men malajen syntes ännu ej till.

En obetvinglig känsla dref Fabio att ännu en gång se, hvad som försiggick i paviljongen. Han ihågkom, att på dess baksida fanns en löndörr, hvarigenom man kunde direkt inträda i det rum, där Muzio legat på morgonen. Han smög sig fram till denna dörr, fann henne oläst, förde det tunga draperiet åt sidan och kastade en blick in i rummet.

XII.

Muzio låg nu ej längre på mattan. Klädd i en dyrbar dräkt, satt han i en länstol, men liknade fortfarande en död liksom vid Fabios första be-

sök. Det medvetlösa hufvudet var stödt mot stolens ryggstöd, och de i hvilställning på knäna placerade, utsträckta händerna afteknade med sin gula färg skarpt sina konturer. Bröstet rörde sig icke. Omkring länstolen på golvet, som man beströdt med torra örter, stodo några flata bågare, innehållande en mörk vätska, som spridde en stark, nästan kväfvande doft af mysk. Rundt om hvar och en af dessa bågare ringlade sig en liten kopparfärgad orm, som då och då gnistrade med sina guldärgade ögon; och midt för Muzio, på ungefär två stegs afstånd från denne, stod malajens långa figur, klädd i en brokig mantel, omgjordad med en tigerssvans samt med en hög hatt i form af en behornad tiara på hufvudet.

Liknade Muzio en död, så var däremot malajen idel lif och rörelse. Än bugade han sig vördnadsfullt, i det han frammulade böner, än åter utsträckte han kroppen i hela dess längd, höjande sig på täspetsarne; än bredde han ut armarne, än rörde han dem energiskt i riktning mot Muzio och tycktes hota eller befalla, rynkande ögonbrynen och stampande i golvet. Alla dessa rörelser kostade honom synbarligen stor möda, ja, tycktes till och med förorsaka honom smärta. Han andades tungt, och svetten strömmade utför hans ansikte. Plötsligen blef han liksom vanmäktig och, efter ett djupt andetag och med pannan i djupa veck, drog han långsamt till sig sina krampaktigt slutna händer — alldeles som om han i dem hållit ett par starka tyglar — och till Fabios obeskrifliga fasa lyfte sig Muzios hufvud långsamt från ryggstödet i riktning mot malajen. Men när denne åter utsträckte händerna, föll Muzios hufvud tungt tillbaka. Malajen upprepade sina rörelser, det lydiga hufvudet likaså. Den mörka vätskan i bägarne började sjuda. Själva bägarne började vibrera, gifvande från sig ett svagt ljud, under det att de kopparfärgade ormarne vågformigt slingrade sig.

Nu tog malajen ett steg framåt. Hans ögonbryn voro högt uppdagna och hans ögon onaturligt uppspärade. Han satte och på samma sätt som förut Muzios hufvud i en gungande rörelse. Och se, likets ögonlock började darra samt därefter tveksamt och sakta öppna sig. Under dem syntes de blyfärgade pupillerna.

En blyxt af stolt triumf och ondskefull glädje upplyste malajens anlete. Han öppnade vidt läpparne, och djupt ur sin strupe frambragte han ett långt tjut. Muzios läppar öppnade sig äfvenledes, och en svag suck darrade på dem såsom ett svar på detta onaturliga ljud.

Men nu uthärdade Fabio icke längre; det föreföll honom, som om han varit vittne till en scen i helvetet! Äfven han uppgaf ett skri och störtade ut under korstecken och ifriga böner — utan att se sig om.

XIII.

Tre timmar senare kom trotjänaren Antonio till honom med underrättelse, att allt nu var i ordning, sakerna packade och signor Muzio färdig till uppbrott.

Utan att svara sin tjänare, gick Fabio ut på terrassen, hvarifrån paviljongen var synlig. Packhästarne passerade förbi honom. Vid själva paviljongstrappan stod en präktig, korpsvart hingst med sadel, så bred, att den syntes afsedd för två ryttare. Där stodo och betjänarna med blottade hufvuden samt den beväpnade eskorten. Paviljongens dörr öppnades, och ut trädde Muzio, stödd mot malajen samt nu klädd i sin vanliga dräkt. Hans ansikte var likblekt och händerna hängde ned som på en död, men han gick, han rörde fötterna, och väl uppe på hästen, höll han sig rak och famlade efter tyglarne. Malajen satte hans fötter i stigbyglarne, hoppade upp bakom honom i sadeln och gaf tecken till aftåg. Hästarne kommo i långsam skridt, och när de passerade förbi huset, föreföll det Fabio, som om han i Muzios mörka ansikte sett två ljusa ringar. Var det måhända Muzios ögon, som denne nu för sista gången rikade mot sin vän?

Endast malajen hälsade honom med sitt vanliga hänleende.

Hade manne Valeria sett detta? Jalousierna i hennes fönster voro fördragna, men kanske stod hon dold bakom dem!

XVI.

Vid middagen kom hon ned i matsalen och var mycket tyst och sluten; äfven klagade hon ännu öfver trötthet. Men borta voro redan all hennes oro och den forna, beständiga ångslan och hemliga fasan.

Några dagar efter Muzios afresa började Fabio åter arbeta på Valerias porträtt. När han ånyo såg henne sitta där framför sig, igenfann han i hennes drag just det uttryck af renhet, som till förene så hade hänfört honom, och nu löpte penseln åter på duken, lätt och säkert.

Makarne hade börjat sitt forna lif. Muzio var för dem, som om han aldrig funnits till. Och såväl Fabio som Valeria höllo lika samvetsgrannt sitt löfte att aldrig med ett ord erinra om honom, ej ens att söka utforska, hvad som slutligen blifvit hans öde. Detta blef och för alla en hemlighet. Muzio försvann bokstafligen från jorden.

Fabio fick emellertid en gång en känsla, som om han var skyldig att berätta Valeria, hvad som händt under den ödesdigra natten, men hon liksom anade hans afsikt. Hon återhöll andedräkten, hennes ögon slöto sig, hon syntes böja sig undan såsom för ett slag. Fabio förstod henne och skodade henne.

En härlig höstdag afslutade Fabio sin bild af den heliga Cecilia. Valeria satt vid orgeln, och hennes fingrar stöfvade långsamt öfver tangenterna. Plötsligt och tvärt emot hennes vilja klingade under hennes händer den kärlekens jublande hymn, hvilken Muzio en gång spelat, och i samma ögonblick, för första gången efter sitt giftermål, kände hon darrningen af ett vaknande lif under sitt hjärta. Valeria ryste, orgeln tystnade.

Hon sporde sig: »Hvad betyder detta? Skulle det vara...?»

* * *

Med dessa ord slutade handskriften.

Slutredovisning för influtna medel till Iduns skolofskoloni.

Transport från föregående redovisning 708: 05. Nyinflutna medel: Valment 1: 20; Ebon Hoi och lilla David, 2: —; T. R. A., 2: —; Från Järnboåsare, 1: 70; E. Ga(?), 5: —; X., Sköfde, 2: —; Hugo och Erik, Luleå, 2: —; Anonym, 1: —; Maria Landgren, Sundsvall, 3: —; A. L. Hjorted, 3: —; Emil, Fanny och Martha, 3: —; Tvänne landstörer, 5: —; Från 3 småttningar, 3: —; Hilda A., 10: —; A. B., 2: —; Klöfverbladet på Elfsborg, 3: —; Från Lillens sparbössa 2: —; Prenumeranter i Luleå, 17: —; Hilda, Skåne, 2: —; Några skolflickor i Luleå, 12: —; E. A-n, Sand, Lannaskeda, 1: —; Ad., 1: —; H. M., Borås, 1: —; Berta K., 2: —; E. och I. S., Halmstad, 2: —; Ur lilla Elsas sparbössa, 4: —; T. J. och S. B-n, Boden, 1: 60; Anna, Lisa och Nea, 3: —; Massel, —; 10; 4 lyckliga barnbarn på landet, 2: —; »-ia», Skåne, 5: —; Lyckliga ungdomar från landet, 5: 50; S. S., —; 40; Lilly och Signe, 1: —; Från Th. G. Cederberg och andra barnvänner i Östersund genom L. R. 17: 80; E. och A., Målerås, 3: —; Dick och Matti, 1: —; Lilly D., Sundsvall, 5: —; Clary D., Sundsvall, 5: —; Elin L., 5: —; »Avek», 5: —; Prenumeranter i F-n, 5: —; Från ett lyckligt hem, 2: 50; L. F., Hammarby, 20: —; M. A., Hammarby, 5: —; Tyra, Dagmar och Ragnar, 1: 50; Einars sparbössa, Trollhättan, 4: 60; H. H. S., felredovisning, —; 50; Gerda, Smedjebacken, 2: —; Prenumerant i Luleå 5: —; Rest från föregående års insamling 278: 54; Summa 1,185: 99.

Innehållsförteckning.

Augusta Björkenstam, född von Schwerin; af Gelo. (Med porträtt.) — Min hembygds mö; poem af Emil Klén. — De hemlösa; ett ord till svenska mödrar; af En moder. — Hvem liknar han? Af Julius Weil. — »Du får lof att hushålla»; af Mathilda Langlet. — Några timmar på Skansen; småprat till Idun af Tani Ulrika. — Fru Emmas nyckelnippa; skiss för Idun af John Ölander. — Från lidandets och barmhärtighetens värld; några stockholmsbilder af Cecilia Bådth-Holmberg. 3: Härberget för tjänarinnor. — Ur notisboken. — »Valeria»; novell af I. S. Turgenjeff. För Idun översatt från ryskan. (Forts. o. slut.) — Slutredovisning för medel, insaml. till Iduns skolofskoloni.

Sparsamma husmödrar! Rekvirera Bjurholms porter, fullgod med Göteborgs men betydligt billigare